

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistavat Manner-Suomen kunnissa 2017

**Tuloksia Kuntaliiton kesäkuussa 2018 toteuttamasta
Kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen 2017 -kyselystä**

[Kunta uutinen 22.11.2018](https://www.kuntaliitto.fi/uutishuone/ajankohtaista) (https://www.kuntaliitto.fi/uutishuone/ajankohtaista)

Marraskuu 2018

Kuntaliitto, Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen -yksikkö/Sirkka-Liisa Piipponen

Kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen 2017 –kysely:

Diapaketin sisältö

- Dia 3: Tietoa kyselyn toteutuksesta
- Dia 4: Lainsäädännöllinen tausta
- Diat 5-11: Kuntien tarjoamien kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapojen yleisyys
- Dia 12-15: Kuntien tarjoamien palautteenantotapojen yleisyys
- Diat 16: Kuntademokratia-/osallisuusohjelman yleisyys
- Dia 17-18: Pohdintaa ja lisätietoa aiheesta

Kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen 2017 –kysely:

Tietoa kyselyn toteutuksesta

- Sähköinen kysely lähetettiin kesäkuussa 2018 kaikkien kuntien kirjaamojen kautta hallintojohtajille tai vastaaville.
- Kyselyyn vastasi 16.11.2018 mennessä kaikkiaan **192 kuntaa** Manner-Suomessa, **vastausprosentti 65**.
- Vastauksia on saatu edustavasti kaikenkokoisista kunnista.

Kuntalaki (410/2015):

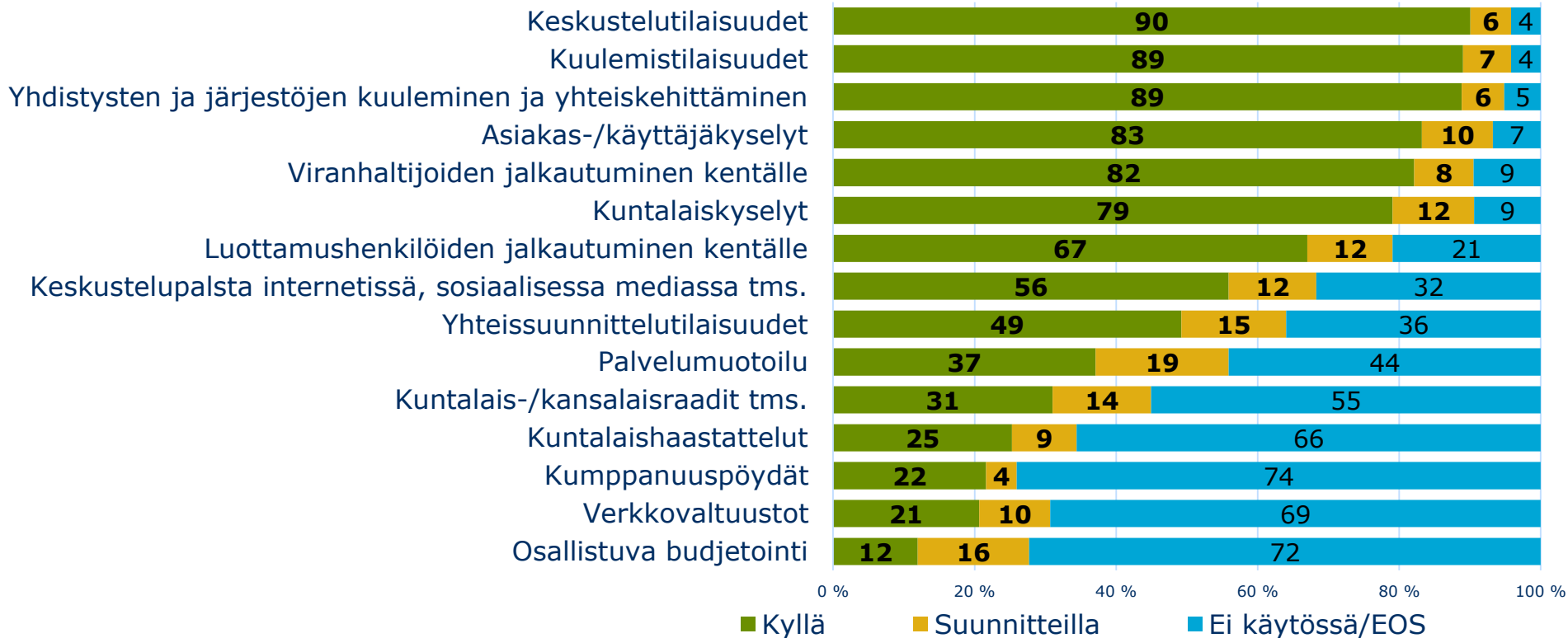
22 §: Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Manner-Suomen kunnissa käytössä olevien kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapojen yleisyys 2017, % (N=184-191)

Yleisimmät ja harvinaisimmat kuntien käytössä olevat kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistavat 2017 (N=192)

Yleisimmät:

- Keskustelutilaisuudet (90 %)
- Kuulemistilaisuudet (89 %)
- Yhdistysten ja järjestöjen kuuleminen ja yhteiskehittäminen (89 %)
- Asiakas-/käyttäjäkyselyt (83 %)
- Viranhaltijoiden jalkautuminen kentälle (82 %)

Harvinaisimmat:

- Osallistuva budjetointi (12 %)
- Verkkovaltuustot (21 %)
- Kumppanuuspöydät (22 %)
- Kuntalaishaastattelut (25 %)
- Kuntalais-/kansalaisraadit tms. (31 %)

Kunnissa käytössä olevien kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapojen yleisyys 2017 kuntakokoluokittain, % (N=185-191)

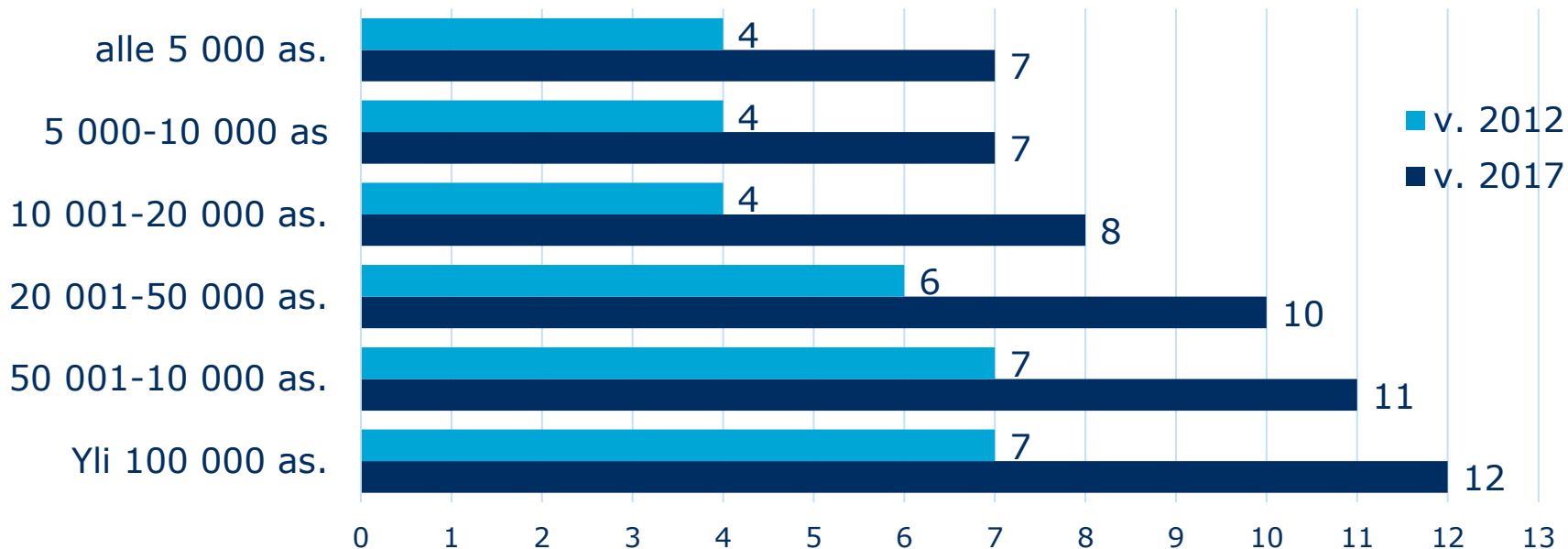
	Alle 5 000 as.	5 000- 10 000 as.	10 001- 20000 as.	20 001- 50 000 as.	50 001- 100 000 as.	Yli 100 000 as.	Yht.
Keskustelutilaisuudet	83	87	97	96	100	100	90
Kuulemistilaisuudet	80	91	94	93	100	100	89
Yhdistysten ja järjestöjen kuuleminen*	88	85	94	86	100	100	89
Asiakas-/käyttäjäkyselyt	71	76	97	96	100	100	83
Viranhaltijoiden jalkautuminen kentälle	82	75	81	86	91	100	82
Kuntalaiskyselyt	65	73	91	93	100	100	79
Luottamushenkilöiden jalkautuminen kentälle	59	58	77	70	91	100	67
Keskustelupalsta internetissä, somessa tms.	56	47	55	61	73	67	56
Yhteissuunnittelutilaisuudet	48	32	35	75	73	78	49
Palvelumuotoilu	26	37	29	44	64	89	37
Kuntalais-/kansalaisraadit tms.	16	16	32	48	82	100	31
Kuntalaishaastattelut	14	20	26	37	45	67	25
Kumppanuuspöydät	23	14	16	33	18	33	22
Verkkovaltuustot	9	18	16	33	64	33	21
Osallistuva budjetointi	6	7	3	19	50	44	12

* myös yhteiskehittäminen

Onnistuva Suomi tehdään lähellä
Finlands framgång skapas lokalt

Lähde: Kysely kuntalaisten osallistumisesta ja vaikuttamisesta, Kuntaliitto 2018.

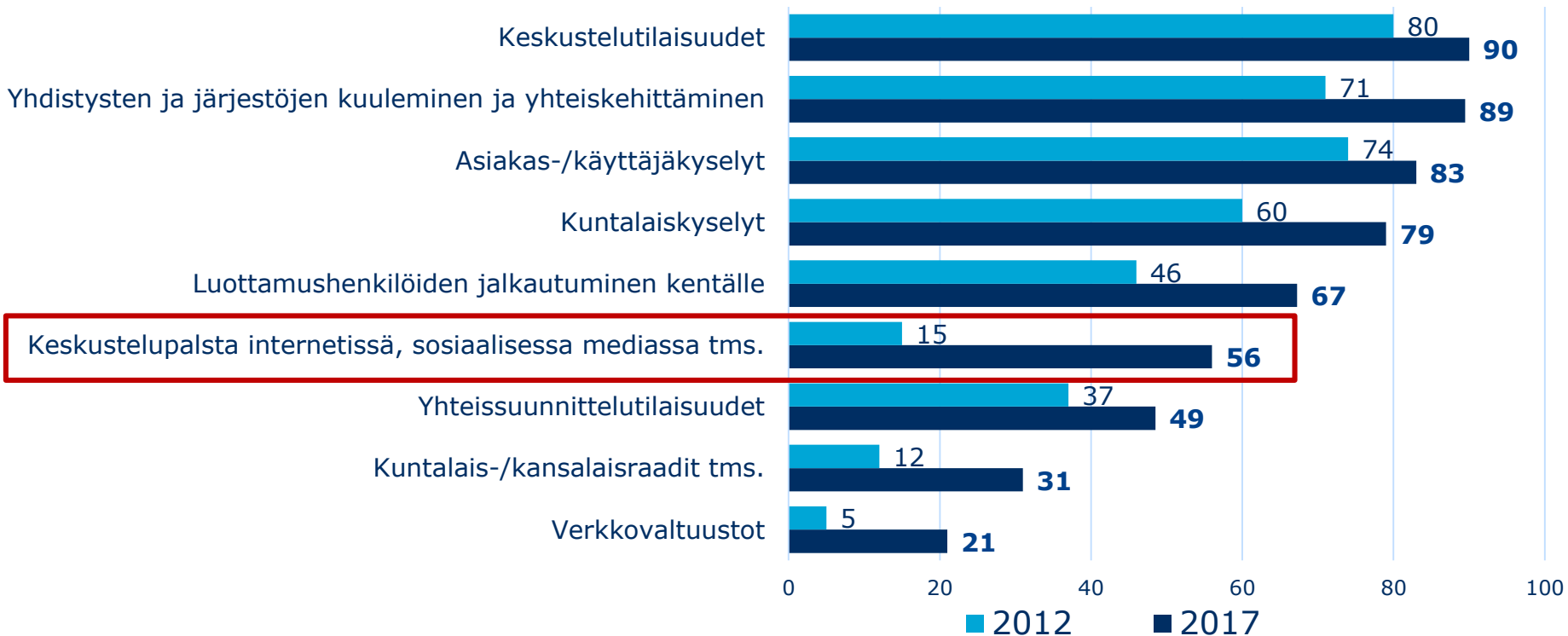
Kunnissa käytössä olevien kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapojen yleisyys 2012 ja 2017 kuntakokoluokittain tarkasteltuna. Lukumäärät keskimäärin. (N=191-202)

Kunnissa on tarjolla keskimäärin 8 erilaista osallistumistapaa

Kunnissa käytössä olevien kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapojen yleisyys 2012 ja 2017, %

(N-2012=202 ja N-2017=184-191)

Mikä on muuttunut kuntien tarjoamissa osallistumis- ja vaikuttamistavoissa?

Kunnat tarjoavat kuntalaisille yhä enemmän erilaisia osallistumis- ja vaikuttamistapoja

- 2012: keskimäärin 5 tapaa (vaihteluväli 0-10)
- 2017: keskimäärin 8 tapaa (vaihteluväli 2-15)

Uusia kanavia osallistumiseen

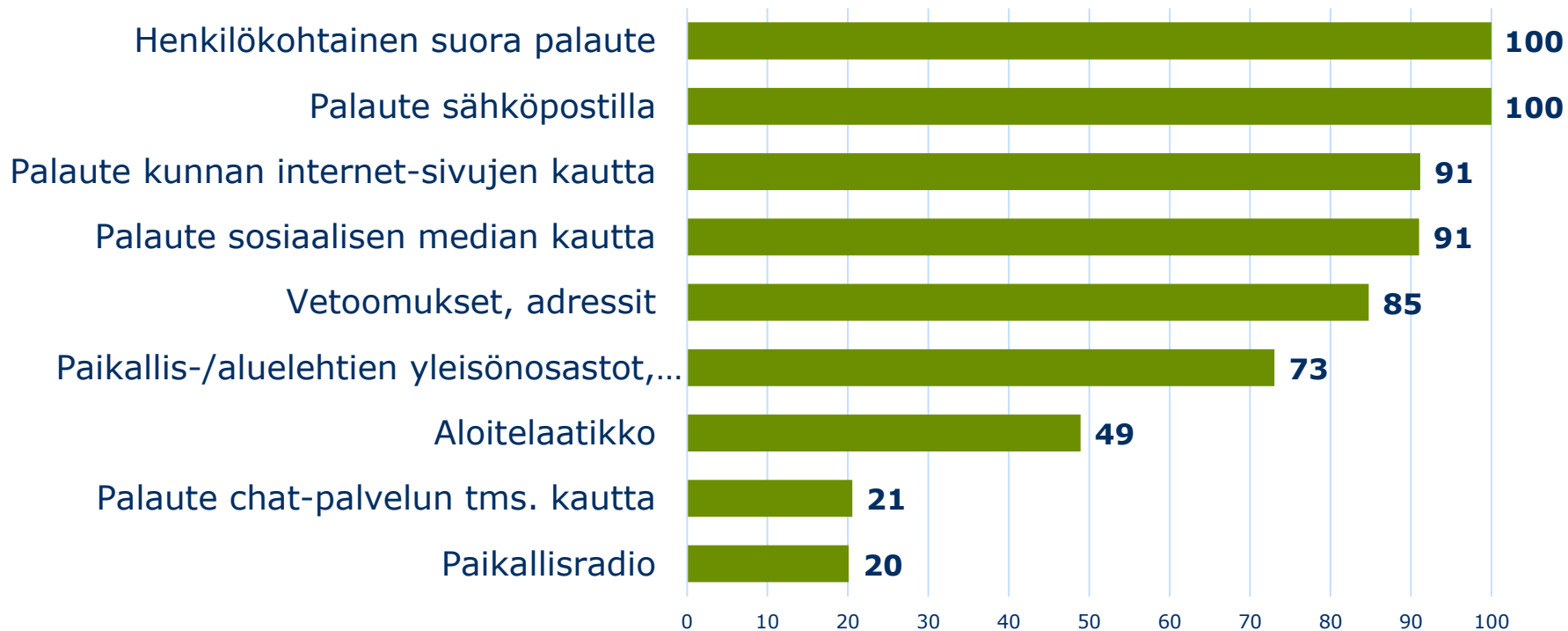
- Keskustelupalsta internetissä ja sosiaalisessa mediassa ym. (2012: 15 % ja 2017: 56 %)

”Uusia” kuntien käyttämiä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapoja 2017

Kyselyn avovastauksissa useimmin toistuivat:

- Sosiaalinen media
 - » mm. kesäsomettajat, Facebook-chat –keskustelu
- Mobiilisovellukset
- Nettikyselyt

Kunnissa käytössä olevien kuntalaisten palautteenantotapojen yleisyys 2017, % (N=184-192)

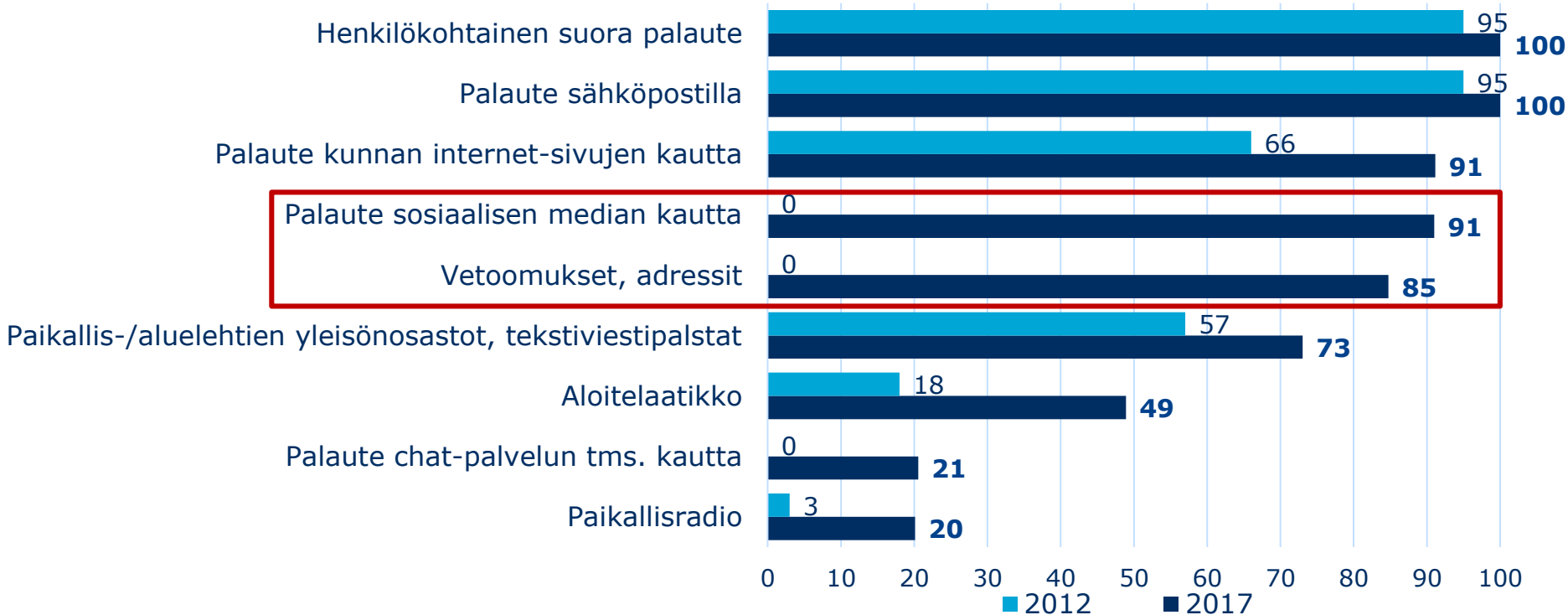

Kunnissa käytössä olevien kuntalaisten palautteenantotapojen yleisyys 2017 kuntakokoluokittain, % (N=184-192)

	Alle 5 000 as.	5 000-10 000 as.	10 001-20000 as.	20 001-50 000 as.	50 001-100 000 as.	Yli 100 000 as.	Yht.
Henkilökohtainen suora palaute	100	100	100	100	100	100	100
Palaute sähköpostilla	100	100	100	100	100	100	100
Palaute kunnan internet-sivujen kautta	83	89	100	96	100	100	91
Palaute sosiaalisen median kautta	86	93	91	93	100	100	91
Vetoomukset, adressit	70	84	94	100	100	100	85
Paikallis-/aluelehtien yleisönosastot, tekstiviestipalstat	66	71	81	86	73	67	73
Aloitelaatikko	44	43	55	58	60	56	49
Palaute chat-palvelun tms. kautta	11	18	23	31	20	60	21
Paikallisradio	16	16	19	36	30	22	20

Kunnissa käytössä olevien kuntalaisten palautteenantotapojen yleisyys vuosina 2012 ja 2017, %

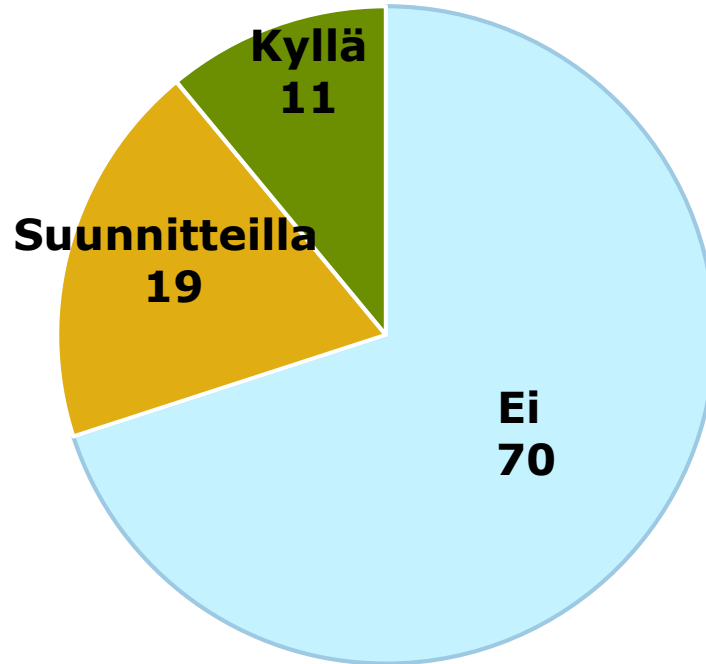
(N-2012=202, N-2017=184-192)

”Uusia” kuntien käyttämiä kuntalaisten palautteenantotapoja 2017

- Karttapohjaiset palautejärjestelmät
- Palautekoneet ”hymynaamat”
- Palautteen *koostaminen ja jatkohyödyntäminen*:
 - » Kaupungin ulkopuolisille toimijoille voivat syöttää palautetta kaupungin järjestelmään niiden omista verkkopalveluista *avointa palauterajapintaa* hyödyntäen.
 - » Palautteen jatkohyödyntäminen: Palautedataan louhitaan *tekoälyn* voimin
 - » Kuntalaispalautteiden sisällöistä ja käsittelystä viestitään *visuaalisesti*.

Kuntademokratia- tai osallisuusohjelman yleisyys Manner-Suomen kunnissa vuonna 2017 (%)

Pohdittavaa:

- Tarjoavatko kunnat sellaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, joihin kuntalaisten on helppo ja mielekäs tarttua?

Lisätietoja:

- www.kuntaliitto.fi/demokratia
- www.kuntaliitto.fi/kirjakauppa

Tutkimus:

[Kuntademokratian ja -johtamisen tila valtuustokaudella 2009-2012.](#)

Acta nro 252. Kuntaliitto 2014.

Opas: [Osallistuva budjetointi kunnissa ja maakunnissa.](#) Kuntaliitto 2017.

